

LBRIS

Jean-Christophe Grangé

Logodnicele Reichului

Titlul original: *Les Promises*

We know
books

Copyright © Editions Albin Michel - Paris 2021

Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2022 pentru această ediție.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1

e-mail: redactia@crimescenepress.ro

tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax.: 021.317.91.43

www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRANGÉ, JEAN-CHRISTOPHE

Logodnicele Reichului / Jean-Christophe Grangé ; trad.

din lb. franceză de Horia Nicola Ursu. - București : Crime

Scene Press, 2022

ISBN 978-606-8959-97-9

I. Ursu, Horia-Nicola (trad.)

821.133.1

Coperta colecției: ALEXANDRA BARDAN

Redactor: ALEXANDRU ARION

Corectură: MANUELA RUXANDRA ARION

Tehnoredactor: LAURA TIBĂR

Bun de tipar: mai 2022

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Jean-Christophe Grangé

Logodnicele Reichului

traducere din limba franceză de
Horia Nicola Ursu

CRIME SCENE PRESS
2022

1

– Totul se întâmplă undeva la țară. Ea își face apariția într-o dimineață de iarnă.

– Ați reușit să identificați unde anume?

– Nu. Locuiesc de când mă știu la Berlin și nu suport să părăsesc orașul.

– Descrieți-mi fetița, vă rog.

– Poartă uniforma *Bund Deutscher Mädel*¹: cravată neagră, fustă lungă și un ecuson cu vulturul Reichului. O văd apropiindu-se, prin ceață. Îmi spune: „Vin din partea lui Hitler.”

– Atît de direct?

– Da. Hitler pare a fi din familia ei, sau oricum cineva apropiat, nu știu. E absurd. De-a lungul întregului vis, toate detaliile capătă nuanțe stranii, inexplicabile.

– Dar asta se întâmplă mereu în vise, nu-i așa?

Simon Kraus îi adresează femeii un zîmbet ce se voia complice, dar femeia nu i-l întoarse. Era frumoasă, elegantă, îmbrăcată cu haine vădit scumpe. *Ca toate celelalte.*

– Continuați, vă rog.

– Fata se apropie și-i pot vedea mai bine chipul. Are un ten foarte palid și obraji ciupiți de vărsat. Are părul blond, o nuanță de galben... dezagreabilă. Nici măcar nu-mi vine să o privesc.

– O nuanță dezagreabilă... la ce vă referiți, mai exact?

– Părul ei avea culoarea urinei. În vis, exact asta gîndesc: „Fata asta are părul de culoarea pișatului”. Și simt cum mă apucă o senzație violentă de greață.

¹ Liga Fetelor Germane, ramura pentru fete a mișcării de tineret – Hitlerjugend – a Partidului Nazist. (*n. red.*)

Simon nu își lua notițe niciodată. Fiecare ședință era însă înregistrată, cu ajutorul unui microfon ascuns sub birou. În schimb, îi plăcea să schițeze, discret, portretele pacientelor sale.

Cea de față era nou-venită. O provocare așadar, pentru desenatorul amator care era. Sprâncene înalte (false, cele originale fiind epilate), având forma unor accente circumflexe. O gură micuță, cu buze țuguiate ușor. Un nas mic, rebel, mâini cu degete lungi, fine...
Concentrează-te!

– În timp ce îmi vorbește, am timp să observ câteva detalii. În primul rînd, fata ține în mînă o lopată. Alături se află o roabă. Fără îndoială, ea a adus-o și nu știu...

El continua să-și plimbe creionul pe hîrtie, ținînd carnetul înclinat spre sine, astfel încît să nu se vadă ce anume făcea. Era obișnuit cu genul ăsta de povești. Cei care treceau pragul cabinetului său veneau să se destăinuie, să-și descrie problemele, să-și expună nevrozele și, mai ales, să-și povestească visele.

Simon Kraus era psihiatru, fără îndoială printre cei mai buni din generația sa, dar prefera să se recomande drept psihanalist, deși cuvîntul acesta însuși devenise cam periculos. Însă ascultarea neliniștilor acestor doamne era îndeajuns de profitabilă pentru a justifica riscul.

– Mă ascultați, doctore?

Își ațintise asupra lui ochii cenușii. În ciuda vioiciunii privirii ei, ochii îi păreau obosiți peste măsură, spălăciți ca niște pietre înălbite pe fundul unui rîu de munte. Fără îndoială, oboseala era de vină. În august 1939, la Berlin, nimeni nu își permitea să doarmă pe săturate.

– Vă ascult, doamnă... Feldman, rosti el, după o scurtă privire aruncată pe fișa din fața sa.

Vreme de câteva clipe, femeia studie decorul cabinetului. Simon însuși îl concepuse, ca să asigure confortul pacientelor sale (nu accepta să consulte decît femei). Pereții erau zugrăviți într-un alb ușor temperat, mobilierul cuprindea un fotoliu masiv de tip „elefant”

din piele maro și un șezlong pe post de divan, iar covorul gros, țesut din lînă cu motive Kandinsky, îți dădea senzația că pășești pe un nor. Un perete era ocupat de o bibliotecă cu uși vitrate, pe rafturile căreia își adunase lucrările de referință, iar în fața acesteia trona faimosul său birou în stil Art Deco, la adăpostul căruia obișnuia să se descalțe, discret, fără știrea celor ce se mai aflau în încăpere.

– Observ că în roabă se află o grămadă de cenușă. În lumina zoriilor, mormanul acela e o pată palidă, în aceeași nuanță cu obrazul fetei... Deși e ceață, toate par a fi uscate: cenușa, pămîntul învăluit de chiciură, pielea fetei... Chiar și vocea îi e uscată, de parcă sunetele pe care le scoate ar fi produse de un mecanism ruginit...

Simon aproape că isprăvise portretul. *Nu-i rău!* Ridică privirea.

– Să revenim la lopata aceea. Ce face fata cu unealta?

– Mi-o dă și îmi poruncește să sap.

În substratul acestei scene, Simon nu vedea decît dominația deja banală a spaimii care cotropise mintea oricărui berlinez, de la instaurarea puterii naziste, desigur, ba chiar de mai înainte, din timpul regimului de la Weimar...

Preocuparea psihiatrului era însă acțiunea subtilă a dictaturii asupra conștiinței. NSDAP-ul, partidul nazist, nu se mulțumea să controleze mințile germanilor, ci se insinua și în lumea viselor, sub forma unei terori în stare pură.

– Cum reacționați la acest ordin?

– Mă supun. Sap. Ciudat, la început nici măcar nu-mi trece prin minte că-mi sap propriul mormînt.

– Și după aceea?

– Cînd groapa e îndeajuns de adîncă, înțeleg în sfîrșit situația. Fata îmi va trage un glonte în ceafă și va răsturna conținutul roabei peste cadavrul meu. Căci acolo nu e cenușă, ci var nestins. Exact în acel moment, fata rîde, își scoate pistolul și-mi spune: „Avantajul oxidului de calciu e că nu atacă metalele. Aveți bijuterii, nu-i așa? Dinți de aur?” Aș vrea să fug, dar picioarele îmi sunt la fel de țepene precum coada lopeții.

Simon își lăsa deoparte caietul. Venise momentul să o însoțească pe această nou-venită în periplul ei, s-o salveze din abisul în care se cufunda.

– Știți la fel de bine ca mine, *Frau Feldman*, că nu e decît un vis. Femeia nu păru să-l fi auzit. Părea gata să se sufoce.

– Fata urmează să îmi tragă un glonț în cap, iar eu, acolo, în fîndul gropii... sap în continuare, de parcă aş vrea să îi arăt că n-am terminat, că trebuie să mă mai lase în viață cîteva secunde, ca să-mi termin treaba... E groaznic... Eu...

Tăcu și scoase din poșetă o batistă. Își șterse lacrimile, apoi își suflă nasul. Simon așteptă răbdător ca ea să-și revină.

– Dintr-o dată, mă hotărâsc să las jos sapa și încerc să urc afară din groapă, reluă ea. Iar în clipa aceea, corpul meu se frînge.

– Cum adică?

– Coloana mea vertebrală se rupe în două. Aud sunetul distinct al oaselor care se rup și mă trezesc cu fața în țărînă, avînd senzația că cele două jumătăți ale corpului meu se mișcă independent una de alta, de parcă aş fi o rîmă tăiată în două. Ridic privirea și văd că fata și-a ațintit Luger-ul asupra mea. Recunosc arma, soțul meu are una de același tip. Închide un ochi, pentru a ținti mai bine, iar ochiul rămas deschis e galben.

Femeia lăsa să-i scape un hohot de rîs batjocoritor între două sughituri de plîns:

– Galben! Culoarea pișatului!

În analiza unui vis, fiecare detaliu, oricît de mărunț, ar putea fi determinant – *semnificativ*.

– La ce vă gîndiți, în acele momente?

– La dinții mei de aur.

Femeia își înăbuși un țipăt și se strînse în sine, pradă plînsului. Simon observă că aceasta purta un taior elegant pe care-l remarcase el însuși la Kaufhaus des Westens. O observație de bun augur. Pe parcursul următoarei ședințe, avea să-i pună niște întrebări despre soțul ei, despre cariera, opiniile și veniturile acestuia...

– Sînteți evreică, *Frau Feldman*?

Femeia sări în sus, ca arsă.

– Dar... nicidecum!

– Sînteți comunistă?

– Cîtuși de puțin! Soțul meu conduce Uzinele Naționale Hermann Göring!

Simon își înalță sprîncenele, mimînd surprinderea admirativă. De fapt, era o informație pe care o cunoștea dinainte: prietena care-l recomandase doamnei Feldman îl prevenise: soțul acesteia controla o bună parte din producția de oțel a Germaniei.

Simon îi adresă cel mai binevoitor zîmbet de care era capabil.

– Ei bine, *Frau Feldman*, e timpul să vă liniștiți. Visul dumneavoastră nu e decît expresia unei anxietăți difuze, legată de contextul actual, ca să zic așa.

– Dar ce înseamnă asta?

Înseamnă că vom sfîrși cu toții cu un Luger la tîmplă, fu cît pe ce să-i răspundă. Se abținu însă și-i servi expresia sa specială „*intra-muros*”: nimic din ceea ce se pronunța în acest cabinet nu avea să devină public vreodată.

– Mîntea dumneavoastră e supusă unei solicitări foarte intense, *frau Feldman*. În timpul nopții, angoasa adunată peste zi se eliberează sub forma acestor scenarii stranii.

– Am senzația că nu sînt îndeajuns de patrioată.

– Dimpotrivă. Recurența unor astfel de vise este dovada dorinței dumneavoastră de a trăi fericită aici, la Berlin, în ciuda oricărui obstacol. Vă repet, aceasta e modalitatea prin care vă exorcizați temerile. Somnul înseamnă odihnă, iar visele sînt odihna sufletului, o formă de recreere a acestuia, dacă vreți. Nu trebuie să vă faceți griji.

În timp ce rostea aceste cuvinte, gîndi: *Deocamdată, nu ai de ce să îți faci griji. Deocamdată...*

Își concentră privirea asupra sprîncenelor epilate ale femeii. De-testa moda asta. Liniile trasate cu dermatograf pe arcadele defrișate

î se păreau pe cit de artificiale, pe-atît de obscene. Simon aprecia, mai presus de orice, frumusețea naturală. Din acest punct de vedere, se dovedea un german pursînge, și nu era prea departe de nașiții care iubeau fetele sportive cu codițe, plesnind de sănătate.

– Iertați-mă, ce spuneți adineauri? întrebă el, smulgîndu-se din contemplantare.

– V-am întregbat dacă ședința de azi s-a încheiat?

Simon aruncă o scurtă privire la ceas:

– Fără doar și poate.

Se încălță discret sub birou, își încasă onorariul și o însoți pe femeie pînă la ușă. După cîteva cuvinte de încurajare și o asigurare că aveau să se revadă peste o săptămînă, se despărți de consoarta uzinelor siderurgice Hermann Göring pe palier. Prin minte îi trecu fulgerător o imagine: un clește de oțel smulgîndu-i doamnei Feldman dinții de aur...

Scutură din cap ca s-o alunge și reveni în birou. Scotoci în buzunar și scoase cheița pe care o purta mereu asupra sa, prinsă de un lanțșor atașat de căptușeala vestei, ca pe-un ceas de buzunar.

Cu băgare de seamă și mereu aceeași satisfacție, deschise ușa anexei ce se deschidea din birou. Poarta regatului său secret.

2

Încăperea strîmtă și lipsită de ferestre avea pereții acoperiți de lambriuri pînă-n tavan și nu avea mai mult de cinci metri pătrați. Era luminată de o lustră din sticlă mată și semăna cu o cutie de trabucuri gigantică sau poate cu o cabină de ascensor.

Pe un gheridon era așezat gramofonul cu înregistrare pe care Simon îl punea în funcțiune înaintea fiecărei ședințe. De jur împrejur, pe pereți, erau rafturile ce conțineau arhiva înregistrărilor. Sute

de discuri gravate, pe care se aflau înregistrările tuturor sunetelor clientelei sale. Ani de ascultare, de terapie și de șantaje...

Apucă discul de acetat și-l strecură într-un plic de hîrtie, pe care notă numele pacientei, ziua și ora la care avusese loc ședința. Așeză apoi discul la locul potrivit și făcu un pas în spate pentru a-și admira comoara: trei pereți ticsiți cu vise clasificate atent.

Visele erau pasiunea lui Simon. Își consacrase teza de licență unei abordări biologice a somnului, apoi se apucase de psihanaliză. Citise toată bibliografia disponibilă despre acest subiect de studiu; pe-atunci, nașiții nu se apucaseră încă să ardă cărți. Mai tîrziu, în 1934, plecase la Paris, pentru a-i întîlni pe cei mai buni specialiști ai domeniului oniric.

Simon era fascinat de complexitatea viselor, de puterea imaginativă și constructivă a acestora, de tot ce aceste urzeli ale minții puteau să dezvăluie despre sine și despre lume. Avea propria sa teorie: pe parcursul nopții, mintea se elibera de temeri și de cenzura de orice fel și devenea capabilă să perceapă realitatea fără cosmetizări, cu o luciditate extraordinară. Din acest punct de vedere, visele erau profetice: arătau mereu tot ce putea fi mai rău, răzbătînd dincolo de zidul fragil de apărare pe care mintea încerca să-l clădească.

Cine știe? Poate că Ilse Feldman avea să sfîrșească într-o bună zi într-un mormînt săpat de ea însăși, cu un glonte în ceafă...

În primii ani de după venirea la putere a nașiților, Kraus riscase, publicînd cîteva articole științifice cu acest subiect. Pe-atunci era membru al Institutului Göring, o societate a psihiatrilor care nu erau nici evrei și nici adepți ai teoriilor lui Freud. Apoi, odată cu marea neagră a nazismului, devenise mai discret, preferînd să nu se expună. Acum se mulțumea să ofere ședințe de terapie unor femei aflate pradă anxietății, ale căror vise vădeau sentimente puternic anti-hitleriste, așadar anti-patriotice.

Îl amuza ironia situației: Reich-ul încerca să controleze mințile cetățenilor, să le controleze psihicul în cele mai mici detalii, însă cel care avea acces la secretele femeilor și, uneori, indirect, ale soților

acestora, era el, în cabinetul său din apropierea Bibliotecii de Stat. *Hahaha! Uite niște secrete la care Hitler nu are cum să ajungă!*

Cu trecerea anilor, își aprofundase tot mai mult teoria. Pentru Freud, visele erau exclusiv de sorginte sexuală. Simon Krauss nu era de aceeași părere. După cum spunea în 1920 Otto Gross, un psihiatrist genial care sfârșise prin a muri de foame, pe străzi, „dacă Freud vede sex pretutindeni, e din cauză că nu prea are parte de el.”

În opinia lui Simon, visele erau *politice*. Substratul lor era legat de relația cu ceilalți, cu puterea opresivă. Majoritatea propriilor sale vise despre asta erau: umilințele îndurate în trecut – și fuseseră destule! – ieșeau la suprafață sub forma unor povești absurde, simbolice, nebunești. Noapte de noapte, Simon suferea un martiriu, retrăind toate aceste povești, dar acesta era prețul echilibrului său.

Rănilor se cereau a fi stoarse de puroi. În timpul somnului, reușea să își vindece acele răni purulente care, altminteri, l-ar fi copleșit.

În fond însă, Simon nu era decât un revanșard. Deși era strălucit, pătimaș chiar, devotat pacientelor sale și cercetărilor în domeniul onirismului, asta nu-l împiedica să fie cinic, plin de amărăciune și să se simtă veșnic singur împotriva tuturor.

Ca dovadă, deși trăia cât se poate de bine din onorariul câștigat și profita fără să-și facă probleme de sistemul nazist, ocupând un apartament din care fusese izgonită o familie de evrei, el continua să își șantajeze pacientele.

Apropo de asta, își aminti că la ora șaptesprezece avea o întâlnire cu Greta Fielitz, la care nu se cuvinea să întârzie. Punctualitatea e cea dintâi dintre virtuțile unui maestru șantajist.

3

Simon era un bărbat chipeș. Chiar foarte chipeș. Însă era scund. Teribil de scund.

Cu bărbia ridicată și înălțându-se în vârful picioarelor, se lăuda că ajungea la un metru șaptezeci, dar prefera să nu știe cu exactitate cu cât anume trișa. Uitase când își măsurase înălțimea ultima oară și își impusese să uite și rezultatul de-atunci.

Faptul că era mic de înălțime îi potențase însă voința. La școală, atunci când colegii săi începuseră să se înalțe, iar el continuase să rămână scund, simțise cum această întârziere stimulase în interiorul său creșterea unei alte forțe, o energie latentă gata să explodeze în fiecare clipă.

Luase parte la câteva încercări de proporții epice, pornite de la comentarii batjocoritoare referitoare la înălțimea sa. Își amintea în mod special de o bătaie cruntă încasată în latrinele sub cerul liber de la colegiu și de sentimentul eliberator pe care-l resimțise atunci, de vântul care șuiera pe coridoarele de beton și de sunetul cartilajelor nasului său strivit de o ușă de lemn... În clipele acelea, fusese fericit să se bată și să parcurgă încă un pas pe drumul afirmării sale...

Pe cât era de mărunț la trup, pe-atât îi era de ageră mintea. Cei care-l agresau își dădeau seama curînd că era surprinzător de periculos. Renunțau să-l mai brutalizeze fiindcă se temeau de inteligența lui. Da, încasa câteva lovituri, dar făpțașii se alegeau cu niște porecle de care n-aveau să mai scape niciodată. Vinătăile se pot vindeca, dar ironia tăioasă lasă urme mult prea adînci.

Simon mai avea însă și o altă problemă: era sărac. Mărunț așa-dar, dintr-un alt punct de vedere. Pe de altă parte, sărăcia era, la rîndul ei, o bună motivație. Se gîndea adesea la un actor de comedie celebru, el însuși născut sărac: Charlie Chaplin. Simon încerca să-l imite în fața oglinzii – căci, la fel ca Chaplin, avea un mers asemenea pașilor de dans – și-și spunea în sine sa, jucîndu-se cu bastonul, că într-o bună zi avea să ajungă și el în vîrf.

De-a lungul anilor de studiu fusese mereu primul în clasă, fără vreun efort deosebit, fără să se străduiască mai mult decât colegii săi. Cu timpul, cei din jur ajunseseră să îl considere un geniu. Cu toate acestea, în mintea sa, ceea ce îl definea, mai presus de orice